

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Závadskej a členiek senátu JUDr. Marianny Reiffovej, a JUDr. Júlie Horskej, v právnej veci navrhovateľa **M.**, bytom L., T., právne zastúpeného JUDr. I. M., advokátom Advokátskej kancelárie v B., proti odporkyňi **Sociálnej poisťovni v Bratislave**, Ul. 29. augusta č.8, o úrazovú rentu, o odvolaní odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 27. novembra 2008, č.k. 26Sd / 129/ 2008 - 26, takto

r o z h o d o l:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 27. novembra 2008, č.k. 26 Sd / 129/ 2008 – 26, **p o t v r d z u j e**.

Navrhovateľovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania **nepriznáva**.

O d ô v o d n e n i e:

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 27. novembra 2008, č.k. 26 Sd /129/ 2008 – 26, zrušil rozhodnutie odporkyne zo 4. apríla 2008 číslo 222-2229/2008 a vec jej vrátil na ďalšie konanie, pričom navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal. V odôvodnení uviedol, že z ustanovenia § 272 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) vyplýva, že zamestnanec má nárok na výplatu plnení, vyplývajúcich zo zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze a chorobe z povolania po 31. decembri 2003 vo výške, v akej patrili do 31. decembra 2003. Slovné spojenie „v akej mu patrili“ vyjadruje zákonný nárok zamestnanca, ktorý sa fakticky

môže líšiť od skutočne vyplácanej sumy k 31. decembru 2003. To znamená, že odporkyňa mala právo prepočítať výšku zákonného nároku navrhovateľa, vychádzajúc z priemerného mesačného zárobku navrhovateľa určeného súdnym rozhodnutím, pretože v zmysle zákona prevzala výplatu týchto nárokov len do výšky vyplácanej v súlade so zákonom. Priemerný mesačný zárobok navrhovateľa bol v konaní Okresného súdu v Lučenci, sp.zn. 8 C 224/1995, zistený v súlade s vtedy platnou zákonnou úpravou po odpočítaní daňovej povinnosti, a tak ho mala odporkyňa pri výpočte zákonného nároku navrhovateľa zohľadniť. Krajský súd v dôvodoch rozsudku uviedol, že odporkyňa prevzala výplatu trvajúceho nároku navrhovateľa na náhradu škody, vyplývajúcej zo zodpovednosti zamestnávateľa a pri zistenej chorobe z povolania 21. januára 2007 a sumu prepočítanej úrazovej renty mu vyplatila späť od 1. januára 2004. Z uvedených zistení krajský súd vyvodil, že napadnuté rozhodnutie odporkyne, pokiaľ vychádzalo pri výpočte sumy úrazovej renty k 1. januáru 2004 z priemerného mesačného zárobku navrhovateľa vo výške 4 326 Sk brutto, nezodpovedá skutkovým zisteniam. Ďalším dôvodom zrušenia preskúmaného rozhodnutia bola čiastočná nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre nedostatok dôvodov, lebo sa odporkyňa skutkovo ani právne nevysporiadala so znížením sumy úrazovej renty navrhovateľa o príjem, ktorý dosiahol popri čiastočnom invalidnom dôchodku od júla do decembra 2003. Podľa jeho názoru námietka navrhovateľa, týkajúca sa povinnosti odporkyne vyplácať mu po 31. decembri 2003 úrazovú rentu vo výške, ktorá mu bola vyplácaná k tomuto dňu spolu s príslušným valorizačným zvýšením, nebola dôvodná. Bez právneho významu považoval aj námietku navrhovateľa o zákonnej nemožnosti priznať úrazovú rentu v roku 2008 späť od 1. januára 2004.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podala odvolanie odporkyňa. Tvrdila, že nárok navrhovateľa na výplatu úrazovej renty prevzala vo výške, v akej mal navrhovateľ na ňu nárok. Namietala, že o výške renty nerozhodla. Z uvedených dôvodov žiadala, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a potvrdil rozhodnutie odporkyne zo 4. apríla 2008 číslo 222-2229/2008.

Navrhovateľ žiadal rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť ako vecne správny.

Najvyšší súd ako súd odvolací (§ 250s ods.2 OSP) preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolanie odporkyne nie je dôvodné.

Podľa § 272 ods.3 prvej vety zákona o sociálnom poistení náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity a náhrada za stratu na dôchodku, ktoré sa vyplácali k 31. decembru 2003 a nárok na ich výplatu trvá aj po tomto dni, sa považujú od 1. januára 2004 za úrazovú rentu, a to v sume, v akej patrili do 31. decembra 2003.

Zo spisov vyplýva, že navrhovateľovi bola k 31.decembru 2003 vyplácaná náhrada za stratu na zárobku a nárok na jej výplatu trval aj po tomto dni.

Ustanovenie § 272 ods.3 zákona o sociálnom poistení ustanovuje, že vtedy, ak k 31.decembru 2003 trvá nárok na výplatu náhrady za stratu na zárobku a tento nárok trvá aj po tomto dni, úrazová renta sa vypláca v sume, v akej patrila k 31.decembru 2003. Pokiaľ ustanovenie § 272 ods. 3 zákona o sociálnom poistení obsahuje formuláciu, „v sume, v akej patrila do 31.decembra 2003“, je v danom prípade potrebné za túto sumu považovať sumu v akej bola náhrada za stratu na zárobku vyplácaná, lebo výška náhrady k 31.decembru 2003 nebola medzi navrhovateľom a jeho zamestnávateľom sporná.

Odporkyňa preto nebola oprávnená pre navrhovateľa záväzným spôsobom prepočítavať výšku vyplácanej úrazovej renty, ale mala povinnosť túto výplatu prevziať vo výške, v akej bola vyplácaná k 31.decembru 2003.

Odporkyňa nemohla svojím jednostranným úkonom po vykonaní svojho prepočtu meniť výrok právoplatného rozsudku súdu o výške náhrady. Znova posudzovať nárok na náhradu alebo meniť jej výšku by mohla len v prípade zmeny pomerov, ku ktorej došlo po účinnosti zákona o sociálnom poistení a ani v tomto prípade nemohla výrok právoplatného rozsudku súdu meniť svojvoľne, ale musela sa s jeho obsahom vysporiadať.

Zo žiadneho ustanovenia zákona o sociálnom poistení totiž odporkyni nevyplýva oprávnenie prepočítavať výšku náhrady za stratu na zárobku vyplácanú k 31.decembru 2003 (t.j. za obdobie pred účinnosťou zákona o sociálnom poistení) a úrazovú rentu vyplácať od 1.januára 2004 v nižšej sume ako bola vyplácaná navrhovateľovi zamestnávateľom k 31.decembru 2003. Prepočítanie, ktoré vykonala odporkyňa je v skutočnosti rozhodovaním o výške dávky pred 1.januárom 2004 a na takéto rozhodovanie odporkyňa nie je oprávnená.

Treba pripomenúť, že záväzným právnym podkladom pre odporkyňu pri prevzatí výplaty náhrady za stratu na zárobku (považovanej po 1. januári 2004 za rentu) môže byť právoplatný rozsudok súdu v prípade, ak už o výške náhrady rozhodol súd, alebo dohoda medzi zamestnávateľom a zamestnancom (ktorá môže byť písomná, ale aj ústna, prípadne urobená mlčky).

Pre odporkyňu je rovnako záväzný výrok rozsudku, ako pre účastníkov konania, ako aj pre všetky orgány štátu, alebo pre osoby, ktorým štát zveril rozhodovanie na úseku verejnej správy (odporkyňa je pritom osobou, ktorej štát rozhodovanie na úseku verejnej správy zveril zákonom). Len zrušením výroku rozsudku súdu spôsobom, uvedeným v procesných predpisoch je možné výrok právoplatného rozsudku súdu zrušiť alebo zmeniť.

V konkrétnej veci Sociálna poisťovňa, pobočka Lučenec od zamestnávateľa navrhovateľa H., M., spol. s.r.o. L., preberacím protokolom z 21. februára 2007 prevzala agendu výplaty plnení, vyplývajúcich zo zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri chorobe z povolania zistenú 2. decembra 1992, ktorá bola potvrdená 21. decembra 1992 lekárskeho posudkom oddelenia pracovného lekárstva N.v L..

Náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti bola navrhovateľovi určená rozhodnutím Okresného súdu v Lučenci z 19. marca 1996 pod č.k. 8 C 224/95 v sume 4 487 Sk mesačne.

Odporkyňa už rozhodnutím z 10. marca 2007 číslo 222-988/2007 podľa § 272 ods. 3 zákona o sociálnom poistení, priznala navrhovateľovi od 1. januára 2004 do 31. decembra 2004 úrazovú rentu v sume 3 694 Sk mesačne, podľa § 293b v znení zák. č. 721/2004 Z.z. a od 1. januára 2005 zvýšila túto úrazovú rentu o 7,54 % na sumu 3 973 Sk mesačne, od splátky splatnej po 30. júni 2005 podľa § 293e ods. 2 písm. c) zvýšila úrazovú rentu o 8,85 % na sumu 4 325 Sk mesačne a podľa § 89 ods. 7 v súlade s § 82 ods. 1 až 3 zákona a v súlade s opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR zvýšila od 1. júla 2006 sumu úrazovej renty o 5,95 % na sumu 4 583 Sk mesačne. Následkom podaného návrhu na preskúmanie bolo toto rozhodnutie rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici z 20. novembra 2007, č.k. 26 Sd 270 /07-41, zrušené a vec bola vrátená odporkyňi na ďalšie konanie. Následne preskúmaným rozhodnutím zo 4. apríla 2008 číslo 222-2229/2008

priznala odporkyňa navrhovateľovi od 1. januára 2004 úrazovú rentu vo výške, s ktorou navrhovateľ nesúhlasil a žiadal napadnuté rozhodnutie odporkyne zrušiť.

Nedovolený je postup odporkyne, ak ako orgán verejnej správy (právnická osoba, na ktorú štát preniesol výkon štátnej správy) svojim konaním nerešpektuje dohodu účastníkov alebo právoplatné rozhodnutie súdu, ak bolo o náhrade rozhodnuté. Takýmto konaním odporkyňa vytvára podmienky pre vykonanie kontrolných opatrení zo strany štátu s dôsledkami, ktoré kontrolné opatrenia môžu mať za následok.

Odporkyňa prevzatím agendy výplaty plnení, resp. už priznaním úrazovej renty od 1. januára 2004 vstúpila do práv a povinností zamestnávateľa navrhovateľa, ktorý zodpovedal za pracovný úraz, nemohla preto jednostranným právnym úkonom meniť sumu renty, ktorá bola určená uznesením Okresného súdu v Lučenci z 19. marca 1996, č.k. 8C 224/1995-35.

Prepočítaním výšky náhrady len faktickým postupom teda odporkyňa odníma účastníkovi právo na súdnu ochranu, pričom odporkyňa právo na nové prepočítanie výšky náhrady nevyplýva zo žiadneho zákonného ustanovenia. Postup odporkyne, ktorým v skutočnosti výrok právoplatného rozhodnutia súdu nerešpektuje, sa prieči čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého každý má nárok na súdnu ochranu.

Výška náhrady za stratu na zárobku vyplácaná k 31. decembru 2003 je rozhodujúca pre určenie základu pre zvýšenie úrazovej renty od 1. januára 2005 podľa § 293b zákona o sociálnom poistení.

Obdobný postup platí aj pri jej zvyšovaní v nasledujúcich rokoch.

Vzhľadom na skutočnosť, že z predloženého administratívneho spisu odporkyne nie je zrejmé, v akej výške bola náhrada za stratu na zárobku navrhovateľovi vyplácaná k 31. decembru 2003, hoci jej výška bola vymedzená v právoplatnom súdnom rozhodnutí, odvolací súd zistil, že rozhodnutie o priznaní úrazovej renty od 1. januára 2004 nezodpovedá obsahu spisu a vykonanému dokazovaniu.

V ďalšom konaní bude úlohou odporkyne postupovať pri výplate úrazovej renty od 1. januára 2004 podľa vykonateľného uznesenia Okresného súdu v Lučenci z 19. marca 1996, č.k. 8 C 224/1995-35, v ktorom bola zamestnávateľovi navrhovateľa určená povinnosť vyplácať navrhovateľovi rentu vo výške 4 487 Sk mesačne a túto je odporkyňa povinná každoročne valorizovať a od 1. januára 2004, kedy prevzala od zamestnávateľa výplatu plnení vyplývajúcich zo zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri chorobe z povolania, považovať v zmysle § 272 ods.3 zákona o sociálnom poistení za úrazovú rentu a aj ju vyplácať. O zvýšení úrazovej renty podľa § 293b zákona o sociálnom poistení od 1. januára 2005 rozhodne znovu, pričom všetky ďalšie zvýšenia o príslušné percentá odvodí od sumy, v akej bola náhrada za stratu na zárobku vyplácaná k 31. decembru 2003 (nie až po tomto dni).

Odvolačí súd preto podľa § 219 OSP rozsudok krajského súdu potvrdil ako vecne správny, aj keď čiastočne z iných právnych dôvodov.

Náhradu trov odvolacieho konania odvolačí súd účastníkom nepriznal, lebo odporkyňa nebola v konaní úspešná a právny zástupca navrhovateľa v odvolacom konaní náhradu trov konania neuplatnil.

P o u č e n i e: Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 20. mája 2010

JUDr. Elena Závadská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Mária Kráľová